

תלמוד בבלי מסכת נדה דף נח עמוד ב

מתני'. ותולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות; שחטה בהמה חיה ועוף, נתעסקה בכתמים, או שישבה בצד העוסקין בהן, הרגה מאכולת - הרי זו תולה בה. עד כמה תולה? רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: עד כגריס של פול, ואף ע"פ שלא הרגה. ותולה בבנה או בבעלה. אם יש בה מכה, והיא יכולה להגלע ולהוציא דם - הרי זו תולה. מעשה באשה אחת שבאת לפני ר"ע, אמרה לו: ראיתי כתם. אמר לה: שמא מכה היתה בידך? אמרה לו: הן, וחיתה. אמר לה: שמא יכולה להגלע ולהוציא דם? אמרה לו: הן. וטהרה ר"ע. ראה תלמידיו מסתכלין זה בזה, אמר להם: מה הדבר קשה בעיניכם? שלא אמרו חכמים הדבר להחמיר - אלא להקל, שנאמר ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה, דם ולא כתם.

פתחי תשובה יורה דעה סימן קפג

(א) שחריש - עבה"ט ודע דשלשה מיני הרגשות יש לענין שתהא טמאה מדאורייתא א' שנודעזע גופה כמ"ש הרמב"ם פ"ה מהלכות א"ב דין י"ז. ב' שנפתח מקורה כמבואר בסי' קפ"ח ובסי' ק"ץ ס"א. והשלישית נמצא בשו"ת האחרונים ז"ל כשמרגשת שדבר לח זב ממנה בפנים וע' בזה בתשובת נודע ביהודה חלק יו"ד סי' נ"ה ובספר ח"ד סי' ק"צ סק"א [אמנם בת' ח"ס חולק ע"ז בכמה תשובות והאריך לבאר דזיבת דבר לח לאו הרגשה הוא ע"ש בסי' קמ"ה וקנ"ג וקס"ז וקע"א וכתב שם שכן הוא מורה ובא הלכה למעשה וכן קיבל ממורו הגאון מוה"ר נתן אדלער ז"ל] ואם מצאה דם בבדיקה בלא הרגשה או אחר תשמיש בלא הרגשה אי הוי ספק דאורייתא ונימא הא דלא ארגשה משום דסברה הרגש עד או שמש הוא או לא ע' בשו"ת שב יעקב ובתשובת כתר כהונה סי' מ"ח שהאריכו בזה וע' בדברי הש"ה שהבאתי לקמן סי' קפ"ח ס"א אמנם הכו"פ והס"ט וח"ד כתבו דהוא דאורייתא אבל בקינוח או שלא הכניסה העד בעומק אלא מהפרודור ולחוץ אינו אלא מדרבנן כשלא ארגשה וכן סמוך להטלת מי רגלים הוא ג"כ דאורייתא ח"ד ע"ש:

חזון איש יורה דעה סימן צ סעיף א

מיהו במצאה אותיות להרגשה מ"ר, אם הרגשת מ"ר כהרגשת שמש יש לטמא גם במצאה ע"ג קרקע שהרי יש כאן משום נדה ולא משום כתם, ואמנם ממה שאמרו ס"א ב' דתקנת בנות ישראל בגדי צבעינין משמע דאין בהרגשת מ"ר משים נדה דהא עד שיתבש הכתם מצוי הרגשת מ"ר ואם הרגישה הרגשת מ"ר יש כאן משום נדה ואין כאן טהרת צבעונים, ומדסתמו הדבר משמע דלעולם הוא משום כתם אף בהרגישה מ"ר, ודברי התו' הם למאי דקס"ד דשלא בהרגשה אף טומאה דרבנן ליכא וכמשי"כ לעיל אבל למסקנא אין המ"ר כהרגשה שמש.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן נו

ב' ובשאלתו בדבר אשה מעוברת כבר, שהתחילה לראות דם במראה ספיקא, והרופא צוה לה שלא לרחוץ במים חמים וגם שלא לעשות בדיקות כדי שלא לגרום ח"ו סכנה להעובר, הנה אם הדם רק כתמים, תלוי באם יש בו שיעור כגריס, שהוא כעין פעני (מטבע של סנט אחד של ארה"ב). ואם היה בהרגשה, ורב יגיד שזה מראה טמאה, אז תעשה רק בדיקות הפסק טהרה וביום א' וביום ז', ובהפסק טהרה תעשה רק בדיקה לא מוך דחוק, ותרחץ במקלחת והמקוה יהיה בפושרין.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן מו

ולענין הטומאה לבעלה מדין כתם הנה הכתם הפחות מכגריס, חזינן שאף באופן שודאי בא מגופה לא גזרו לטמאה דהרי כתם על דבר שאינו מק"ט = מקבל טומאה = אף שהוא גדול הרבה שודאי בא מגופה ואף בדקה קרקע עולם וישבה עליה ומצאה עליו דם הרבה נמי אמר שמואל בנדה דף נ"ז ע"ב שטהורה ונפסק כן בסעי' י' לכן במה שלא גזרו על פחות מכגריס נמי לא גזרו אף בידוע שהוא מגופה ולא ממאכולת, אף שהטעם דפחות מכגריס הוא משום דשמא דם מאכולת הוא נמי לא גזרו בכל אופן, וענין מאכולת היה הטעם שלא גזרו בשביל זה אבל בשביל שהיה זה מצוי ולא גזרו אפילו בלא הרגה שהלכה כר"ח בן אנטיגנוס בדף נ"ח ע"ב לא גזרו אף בודאי מגופה דקבעו שיעור לכל, ולכן אף במדינות שלא מצוי שם מאכולת כמו במדינתנו טהורה, ול"ד לפשפש שהוא דוקא בהרגה והריחה שלכן כ"ש שבמקומות שלא שכיחי שלא הותרה ואף להט"ז סק"ט ולהש"ך ס"ק י"א שבמקומות דשכיחו פשפשים תולין עד כתורמוס אע"פ שלא הרגה ולא הריחה מ"מ במקומות שאין מצויין פשפשים הם בכלל הגזירה, דלא כשיעור כגריס שלא גזרו בשום מקום דהרי נאמר סתם השיעור כגריס, ולא חלקו לומר דהוא במקומות דשכיחי מאכולת, ואף שיש לדחוק שהוא משום דלא היה מקום בזמננו שלא היו שכיחי מאכולת, דעכ"פ היה להו לחלק כדי שאם יזדמן מקום שלא שכיחי מאכולת באיזה זמן, תהיה טמאה גם בכגריס ופחות, ש"מ שבשביל שלא היה מצוי מקומות כאלו לא גזרו בכל מקום, ועיין בפ"ת סק"י שהביא מחת"ס שהוא סובר דשיעור כגריס הוא גדול הרבה שלא נמצא בזמנינו דם מאכולת גדול כזה מ"מ טהורה דכיון שבזמן שגזרו רבנן על כתמים היה מצוי מאכולת גדולות אין לנו לטמא בפחות משיעור ההוא אע"פ שעתה אין נמצא, והוא נתן טעם דהוא משום דעיקר גזירת כתמים היתה בשביל טהרות וטימא בשביל זה גם לבעלה שלכן כיון שבזה"ז ליכא טעם טהרות אין לנו לאסור אלא מה שכבר נאסר אע"פ שבטל הטעם מאחר שנאסר במנין ולא בפחות שלא נאסר אז, ומשמע מדבריו שאם היתה הגזירה בשביל האיסור לבעלה היתה אסורה בזה"ז בפחות מכגריס, או אם היה גם בזה"ז ענין טהרות היתה אסורה אף שבלשון הגזירה נאמר כגריס דוקא מאחר דהטעם שאסרו בשיעור כגריס איכא בזה"ז אף על פחות, ולע"ד פשוט שלא אסרו דהא לא אמרו בגזירתם כל טפת דם שא"א לתלות טמאה אלא אמרו שיעור שא"כ נמצא ששיעור דם כגריס אסרו בשביל הטעם דמגופה אתו אף שלא הרגישה, ולכן בפחות מכגריס לא אסרו בלא הרגישה, אף שהיו גם ענין טהרות בזה"ז ואף שיעקר הגזירה היתה לבעלה, ואם היו רוצים לאסור בשביל הטעם שנעשה גם בפחות היו צריכין לגזור מחדש במנין אחר וכל זמן שלא נמנו במנין ע"ז ולא אסרו ליכא שום איסור, והגאונים שאחר חתימת התלמוד נמי לא אסרו, ואנן לא נוכל לאסור שלכן אף שאיכא טעם לעשות גזירה מאחר שעכ"פ ליכא הגזירה מותרת, עכ"פ לדינא מפורש בחת"ס שאף שידוע שהוא ודאי בא מגופה אינה טמאה בכתם פחות מכגריס כשלא הרגישה בכלום, אבל אף שטהורה תועיל לקביעות הוסת דהא מה שטהורה הוא משום דבלא הרגשה לא אסרו בפחות משיעור בנמצא והוא כדן התורה שראיית דם בלא הרגשה טהורה, וזה לא שייך לקביעות וסת כדלעיל. והנני יידו, משה פיינשטיין.